

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA O'YIN ASOSIDA O'QITISH METODLARI***Qosimov Farruxbek Qosimovich***

Namangan viloyati Namangan shahar 31-sonli maktab 10- "A" sinf o'quvchisi.

O'zbekiston bolalar tashkiloti Namangan viloyati Bosh sardori.

Annotatsiya: Ushbu maqola boshlang'ich ta'limda o'yin asosida o'qitish metodlarini tahlil qiladi. O'yinlar ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qilishda muhim rol o'ynaydi. Maqolada ta'limiy o'yinlar, rol o'ynash o'yinlari, viktorinalar va guruh o'yinlari kabi metodlar keltirilgan. O'yinlar orqali o'quvchilarning motivatsiyasi, ijodiy fikrlash va jamoaviy ko'nikmalari rivojlanishi ta'kidlangan. Maqola o'qituvchilarga darslarda o'yin metodlarini qo'llash orqali o'quvchilarning bilimlarini yaxshilashda yordam berishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich ta'lim, o'yin asosida o'qitish, ta'limiy o'yinlar, rol o'ynash o'yinlari, motivatsiya, ijodiy fikrlash, jamoaviy ko'nikmalar, ta'lim jarayoni, o'quvchilar, o'qituvchilar.

Kirish. Boshlang'ich ta'limda o'yin asosida o'qitish metodlari ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qilishda muhim ahamiyatga ega. O'yinlar, nafaqat o'quvchilarning diqqatini tortish, balki ularning bilimlarini mustahkamlash va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish uchun ham samarali vositadir. Bolalar o'yinlar orqali o'zlarini ifoda etish, ijodiy fikrlash va jamoaviy hamkorlik ko'nikmalarini o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishadi. O'yin asosida o'qitish metodlari bolalarning yoshiga, rivojlanish darajasiga va psixologik xususiyatlariga mos ravishda tanlanadi. Bunday metodlar o'quvchilarga qiyinchiliklardan qochmaslik va muammolarni yechishda ijodkorlik bilan yondashish imkoniyatini beradi. Shuningdek, o'yinlar o'quvchilar orasida musobaqa ruhini yaratadi, bu esa ularni yanada motivatsiyalangan holda o'qishga undaydi. O'yinlar o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini oshirish bilan birga, ko'p jihatdan ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga yordam beradi. O'quvchilar o'yinlar orqali tajriba qilish, yangi bilimlarni amalda qo'llash va mustaqil fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradilar. Maqolada o'yin asosida o'qitish metodlarining turlari, afzalliklari va ta'lim jarayonidagi o'rni batafsil ko'rib chiqiladi. Shuningdek, o'qituvchilarga o'z darslarida ushbu metodlarni qanday qo'llash bo'yicha tavsiyalar

beriladi. O'yinlar yordamida ta'lim jarayonini yanada jonli, qiziqarli va samarali qilish mumkin, bu esa bolalarning ta'limga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning o'z-o'zini anglashiga yordam beradi. O'yinlar orqali ta'lim jarayoniga innovatsiyalarni kiritish, o'quvchilarning ko'nikmalarini rivojlantirish va umumiy ta'lim sifatini oshirish maqsadida ushbu maqola tayyorlangan. Materiallar va usullar Maqolada boshlang'ich ta'limda o'yin asosida o'qitish uchun quyidagi materiallar va usullar foydalaniladi:

Materiallar: O'yinlar uchun materiallar: Ta'limiy o'yinlar uchun kartochkalar, raqamlar, harflar, rol o'ynash o'yinlari uchun uskunalar (kichik mebel, kiyimlar, buyumlar), viktorina yoki testlar uchun savol-javoblar to'plami. **Didaktik materiallar:** Rasmi kitoblar, videolar, multimediy materiallar, interaktiv dasturlar va onlayn platformalar (masalan, Quizlet, Kahoot!). **O'qituvchilarning qo'llanmalari:** O'yin asosida o'qitish metodlarini yorituvchi qo'llanmalar va ta'lim jarayonini samarali tashkil etish uchun metodik materiallar. **Usullar:** O'yinlar orqali o'qitish: O'qituvchi o'yinlarni muvofiqlashtirib, o'quvchilarga qiziqarli va samarali tarzda ta'lim beradi. O'yinlar orqali o'quvchilarning bilimlarini baholash va takrorlash imkoniyatini yaratadi.

Guruhli faoliyat: O'quvchilarni kichik guruhlariga bo'lish va o'yinlar yordamida muammolarni hal qilishga jalb qilish. Har bir guruh o'z natijalarini taqdim etadi, bu esa jamoaviy muhokama va fikr almashishga olib keladi.

O'zaro ta'sir: O'quvchilarning bir-birlari bilan o'zaro munosabatda bo'lishini ta'minlash uchun rol o'ynash o'yinlaridan foydalanish. O'yinlar orqali kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirish. **Test va viktorinlar:** Dars oxirida o'quvchilarga qiziqarli testlar va viktorinlar o'tkazish, bu orqali ularning bilim darajasini aniqlash va muvaffaqiyatlarini taqdirlash. **Tajriba va tajribaviy o'yinlar:** O'quvchilarga haqiqiy vaziyatlarda tajriba o'tkazish imkoniyatini berish, o'yinlar orqali nazariy bilimlarni amalda qo'llash. Ushbu materiallar va usullar boshlang'ich ta'limda o'yin asosida o'qitish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi. **Natijalar va muhokama** Ushbu tadqiqot davomida boshlang'ich ta'limda o'yin asosida o'qitish metodlarining ta'siri o'rganildi va quyidagi natijalar olingan:

Motivatsiyaning oshishi: O'yinlar orqali o'qitish jarayonida o'quvchilarning darslarga bo'lgan qiziqishi va motivatsiyasi sezilarli darajada oshdi. O'yinlar o'quvchilarga o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatini berib, ularning dars davomida faol ishtirok etishini ta'minladi. **Bilim va ko'nikmalarni rivojlantirish:** O'yin asosida o'qitish metodlari o'quvchilarning mantiqiy fikrlash, muammolarni hal qilish va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berdi. O'quvchilar o'yinlar orqali yangi bilimlarni o'zlashtirib, ularni amaliyotda qo'llashni o'rgandilar. **Ijtimoiy ko'nikmalarni oshirish:** O'yinlar orqali jamoaviy ish va kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirish imkoniyati yaratildi. O'quvchilar bir-birlari bilan hamkorlik qilib, o'zaro fikr almashdilar va birgalikda muammolarni yechish bo'yicha fikr yuritdilar. Ta'lim

jarayonining samaradorligi: O'yinlar ta'lim jarayonini yanada jonlantirdi va darslarni interaktiv qilib, o'quvchilarning diqqatini tortdi. Natijada, ta'lim jarayonining umumiy samaradorligi oshdi, bu esa o'quvchilarning akademik muvaffaqiyatlariga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Muhokama: Ushbu natijalar o'yin asosida o'qitish metodlarining boshlang'ich ta'limda samarali ekanligini ko'rsatadi. O'yinlar, ta'lim jarayoniga innovatsiyalarni kiritish orqali o'quvchilarning bilimlarini yanada mustahkamlashga yordam beradi. Shu bilan birga, o'quvchilarning o'zaro munosabatlarini rivojlantiradi va jamoaviy ish ko'nikmalarini oshiradi. Biroq, o'yin asosida o'qitish metodlarining muvaffaqiyati o'qituvchining o'yinlarni qanday tashkil etishiga, o'quvchilarning yoshi va psixologik xususiyatlariga bog'liqdir. O'qituvchilar o'z darslarida o'yinlarni qo'llashda muvozanatni saqlashlari va har bir o'quvchining ehtiyojlarini hisobga olishlari zarur. Ushbu metodlardan to'g'ri foydalanish, nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini oshirish, balki ularning shaxsiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Kelajakda o'yin asosida o'qitish metodlarining yanada chuqurroq o'rganilishi va tajribalar o'tkazilishi ta'lim tizimini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Xulosa Boshlang'ich ta'limda o'yin asosida o'qitish metodlari ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qilishda muhim rol o'ynaydi. O'yinlar o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, bilimlarini mustahkamlash, ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish va umumiy ta'lim samaradorligini oshirishga yordam beradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, o'yinlar o'quvchilarning diqqatini jalb etish, o'zaro hamkorlik qilish va ijodiy fikrlash imkoniyatlarini yaratadi. Shuningdek, o'qituvchilarning o'yinlarni qanday tashkil etishi va dars jarayonida qanday qilib interaktiv muhit yaratishi muhim ahamiyatga ega. O'yinlar orqali o'qitish nafaqat bilimlarni o'zlashtirishni, balki bolalarning shaxsiy rivojlanishini ham qo'llab-quvvatlaydi. Kelajakda o'yin asosida o'qitish metodlarini yanada chuqurroq o'rganish, o'quvchilarni ta'limga qiziqtirish va ta'lim sifatini oshirishda davom etishi zarur. Umuman olganda, o'yin asosida o'qitish metodlari boshlang'ich ta'limda innovatsion yondashuvlarni qo'llashga imkon yaratadi va o'quvchilarni ta'lim jarayonida faol ishtirok etishga undaydi. Bularning barchasi o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullayeva. M. (2020). O'yin asosida ta'lim: metodlar va amaliyot. Ta'lim va innovatsiyalar. 3(1), 45-52.
2. Tursunov.A. (2021). Boshlang'ich ta'limda o'yinlardan foydalanish. O'zbekiston ta'limi. 4(2), 34-39.
3. Xodjayeva. D. (2019). O'yin asosida o'qitish: nazariya va amaliyot. Pedagogika va psixologiya. 2(3), 67-74.
4. Rashidova. N. (2022). Interaktiv o'yinlar orqali ta'lim jarayonini rivojlantirish. Ta'lim va yoshlar. 1(4), 12-18.

5. Ismoilova.S. (2023). O'qitishda o'yin metodlarini qo'llash: nazariy asoslar. O'zbekiston pedagogik jurnali. 5(1), 50-58.
6. Rahmonov. T. (2020). Ta'limda innovatsion metodlar: o'yin asosidagi yondashuv. Maktab ta'limi. 6(2), 15-21.
7. Safarov. R. (2019). Ta'lim jarayonida o'yin metodlarining o'rni. O'quv va ilmiy